

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2119/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Jpe.I.60.009/2022/10. számú jogegységi hatályú határozata, Jpe.I.60.003/2023/16. számú jogegységi hatályú határozata, valamint a Kúria Pfv.I.21.184/2023/7. számú rész- és közbenső ítélete elleni alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Molnár István ügyvéd, Molnár & Társa Ügyvédi Iroda) útján a Kúria Jpe.I.60.009/2022/10. számú jogegységi hatályú határozata, Jpe.I.60.003/2023/16. számú jogegységi hatályú határozata, valamint Pfv.I.21.184/2023/7. számú rész- és közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó szerint a támadott döntések sértik az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, illetve XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 2. Az ügy előzménye, hogy az indítványozóval mint az alapper alperesével szemben pert indítottak vagyonbiztosítási szolgáltatás teljesítése iránt. Az alapper tényállása szerint a felperes (mint biztosított) és az alperes (mint biztosító) 2016 decemberében biztosítási szerződést kötöttek. Biztosított fedezetek – egyebek mellett – az *all risks* üzemszünet biztosítás (a továbbiakban: üzemszünet biztosítás) és az *all risks* vagyonbiztosítás (a továbbiakban: vagyonbiztosítás) voltak. Az egyik kockázatviselési hely az a raktár volt (a továbbiakban: raktár), amit a vagyonbiztosítás egyik együttbiztosítottja (mint társbiztosított) üzemeltetett, biztosított tevékenység pedig az üdítőital gyártás, raktározás, anyagmozgatás volt. A társbiztosított által üzemeltetett raktárban 2017. január 17. napján üzemi baleset következett be, aminek következtében a felperes raktárban tárolt árukészletének jelentős része részben megsemmisült, részben megsérült, részben forgalomba hozatalra alkalmatlanná vált. Az alapperben a felek azt vitatták, hogy az alperesi beavatkozó által szervezett

targonca meghibásodása, vagy a társbiztosított targoncavezetőjének magatartása okozta-e a káreseményt, illetve hogy ezzel összefüggésben a káresemény biztosítási eseménynek minősül-e. Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 13.G.40.419/2019/95. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes a vagyonbiztosítási szerződés alapján a felperest ért kárt megtéríteni tartozik.

- [3] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.124/2021/20-I. számú döntésével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította.
- [4] A felperes által kezdeményezett felülvizsgálati eljárásban a Kúria Pfv.I.21.240/2021/4. számú ítélete a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [5] A felperes a Kúria Pfv.I.21.240/2021/4. számú ítélete ellen jogegységi panasz eljárást kezdeményezett, mivel az jogkérdésben eltért több határozattól is (a Pfv.III.21.464/2013/12., Pfv.V.21.402/2019/8., valamint a Kfv.IV.38.015/2018/5. számú határozattól). A Kúria Jpe.1.60.009/2022/10. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban Jpe1.) elvi döntésként állapította meg egyrészt azt, hogy „[a] biztosító helytállási kötelezettség alóli mentesüléséhez a szándékosságnak vagy a súlyos gondatlanságnak nem a mögöttes – foglalkozási, közlekedési – szabályszegés, hanem a biztosítási esemény, azaz a kár bekövetkezése vonatkozásában kell fennállnia ahhoz, hogy alkalmas legyen a Ptk. 6:464. §-a szerinti jogkövetkezmény kiváltására.” Másrészt azt állapította meg elvi döntésként a Jpe1., hogy „a szakértői kompetencia vizsgálatához a felülvizsgálati kérelmet benyújtó felperesnek elegendő a hatályos perrendi szabály megjelölése és ennek alátámasztása, az ágazati vagy alacsonyabb szintű részletszabályok hivatkozásának elmulasztása önmagában nem akadályozza a felülvizsgálati kérelem elbírálását.” Az indokolatlan eltérésre figyelemmel a Jpe1. a támadott ítéletet hatályon kívül helyezte és a felülvizsgálati tanácsot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] Az első megismételt eljárásban a Kúria Pfv.I.20.875/2022/7. számú ítélete a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] A felperes ismét jogegységi panaszt terjesztett elő, amely alapján a Jpe.60.003/2023/16. számú jogegységi hatályú határozatával (a továbbiakban Jpe2.) a Kúria megállapította, hogy a Kúria második felülvizsgálati határozata jogkérdésben indokolatlanul eltért korábbi felülvizsgálati ügyekben hozott egyes korábbi határozatoktól. (Ezek: a Jpe1., Pfv.III.21.464/2013/12. számú, Pfv.V.21.402/2019/8. számú, Pfv.V.20.476/2016/6. számú, Pfv.V.20.581/2015/9. számú, Pfv.V.21.255/2014/14. számú, Pfv.V.21.748/2014/8. számú, Pfv.V.21.303/2012/5. számú, Pfv.V.20.235/2012/5. számú, Pfv.V.20.641/2012/5. számú felülvizsgálati ügyben meghozott határozat.) Kötelező jogértelmezésként megállapította, hogy „a biztosító mentesüléséhez a szándékosságnak vagy a súlyos gondatlanságnak nem a mögöttes – foglalkozási, közlekedési – szabályszegés, hanem a biztosítási esemény, azaz a kár bekövetkezése vonatkozásában kell fennállnia akkor is, ha a károsult kármegelőzési

kötelezettségét mulasztja el". Illetve a Jpe2. azt is megállapította, hogy „a kártérítési felelősség tényállási elemei körében figyelembe vehető magatartás nem értékelhető a károsult kármegelőzési kötelezettsége elmulasztásának körében is". Az indokolatlan eltérésre figyelemmel a jogegységi panasszal támadott ítéletet hatályon kívül helyezte, és a Kúria felülvizsgálati tanácsát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

- [8] A második megismételt eljárásban a Kúria az indítvánnyal támadott Pfv.I.21.184/2023/7. számú rész- és közbenső ítéletével – figyelemmel a Jp2. megállapításaira – a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a vagyombiztosításra alapított kereset vonatkozásában helybenhagyta.
- [9] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Kúria Pfv.I.21.184/2023/7. számú rész- és közbenső ítéletével szemben, valamint Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján Jpe1.-vel és Jpe2.-vel szemben. Az indítványozó szerint a támadott döntések nem állnak összhangban az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglaltakkal.
- [10] 3.1. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy a támadott jogegységi határozatok *contra legem* érvelése elérte az alaptörvény-ellenesség szintjét, mivel, ha az ügyben eljáró bíróság nem alkalmazza az adott ügyre irányadó hatályos és érvényes jogi normát, aminek következtében az eljárás a jogszabályok szerint várható kimenetétől teljesen eltérő irányt vesz, az már önmagában megalapozza a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét. Szerinte a Kúria nem tulajdonított jelentőséget sem a régi és új Ptk. indítványozó által kifejtett különbözőségének, sem az eltérő jogszabályi rendelkezések tartalmának (nevesül, hogy a perbeli esetben nem a károkozás súlyos gondatlanságát kell vizsgálni, hanem a kármegelőzés során tanúsított általában elvárható magatartás megvalósulását).
- [11] A Jpe1. elleni panaszában arra hivatkozott, hogy a határozat sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel *contra legem* jogértelmezést tartalmaz, mivel a Kúria „nem alkalmazta az adott ügyben irányadó hatályos és érvényes normát”, ezzel a *contra legem* jogértelmezés eléri az alkotmányellenesség szintjét. A Kúria a jogértelmezés során tévesen értelmezte a mentesülésre és a kármegelőzési kötelezettségre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. Az indítványozó úgy véli továbbá, hogy a Kúria túlterjeszkedett a felperesi kérelmen, mivel a felperes kérelme csak a jogerős határozat részbeni hatályon kívül helyezésére irányult. A Kúria döntése a felperesi kérelmen túlterjeszkedés miatt *ex officio* eljárásnak minősül, ami sérti az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát. Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését is sérti a Jpe1., ugyanis az indítványozó szerint a *contra legem* jogértelmezéssel a Kúria derogálta a jogalkotó akaratát, amikor a súlyos gondatlanság fogalmának kiüresítésével új jogot alkotott, megsértve ezzel a hatalommegosztás elvét.

- [12] 3.2. A Jpe2. elleni panaszban az indítványozó lényegében ugyanazt az érvelést adta elő, amit a Jpe1. kapcsán: hivatkozott arra, hogy a Kúria *contra legem* jogértelmezést fogadott el és túlterjeszkedett a kérelmen, amivel megsértette az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] és a hatalommegosztás elvét [Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés]. A tisztességes eljáráshoz való jogot sérti az indítványozó szerint a Jpe2. azért is, mert a Kúria hivatalból vizsgálta a Jpe2.-ben felsorolt ítéletektől való eltérést, s így a jogerő áttörésére felperesi kérelem hiányában került sor. Ugyanakkor az indítványozó szerint a Kúria figyelmen kívül hagyta eljárása során a Pfv.I.20.399/2022/5. számú döntésében foglaltakat. Az indítványozó szerint a Jpe2. következetes alkalmazása arra vezet, hogy a bírósági gyakorlatban kiüresíti a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:463. §-t. Az Alaptörvény C. cikk (1) bekezdése pedig azért sérült az indítványozó szerint, mert a Kúria figyelmen kívül hagyta a Ptk. 6:463. §-át. A Jpe1-2. normatív funkciója révén az országgyűlés törvényalkotási jogát vonta el az indítványozó szerint.
- [13] 3.3. A támadott felülvizsgálati ítélet elleni indítványi kérelemben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a tisztességes eljáráshoz való joga azért sérült, mert a Kúria iratellenesen értékelte a bizonyítékokat, és nem megfelelően alkalmazta a vétkességi formulát. A Jpe1. és Jpe2. az indítványozó szerint kényszerpályára állította az eljárt felülvizsgálati tanácsot, ezért nem értékelhette szabadon a bizonyítékokat, ami az indítványozó pervesztességéhez vezetett. Az indítványozó szerint olyan értelmezést alkalmazott a Kúria felülvizsgálati tanácsa, ami eltér a korábbi gyakorlattól, s ezt nem indokolta megfelelően. Az indokolás ezen hiányossága az indítványozó szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését. A Kúria felülvizsgálati tanácsának döntése a jogorvoslathoz való jogot azért sérti, mert bár a Fővárosi Ítéltábla nem merítette ki az indítványozó fellebbezését, a Kúria ezt a hiányosságot nem orvosolta, és így az indítványozó keresetét és fellebbezését a bíróság nem merítette ki.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [15] 4.1. Az indítvánnyal támadott felülvizsgálati ítéletet (a Kúria Pfv.I.21.184/2023/7. számú rész-és közbenső ítéletét) az indítványozó ügyvédje 2024. február 29-én töltötte le, az alkotmányjogi panaszt 2024. április 29-én, határidőben nyújtotta be. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [16] 4.2. A Jpe1. és Jpe2. kapcsán előterjesztett indítványi elemekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság utal ide vonatkozó gyakorlatára. Eszerint „a jogegységi panasz eljárás *sui generis* eljárás, melyben az azt lezáró érdemi döntés az Abtv. 27. § (1)

bekezdése alapján támadható alkotmányjogi panasszal. A jogegységi panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyező, és a bíróságot új eljárásra, illetve új határozat hozatalára utasító, továbbá a jogegységi panaszt visszautasító döntés viszont nem támadható alkotmányjogi panasszal {vesd össze: 3001/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [3]; 3006/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [15]; 3482/2022. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [6]; 3437/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [18]}. Ugyanez következik az Ügyrend 2023. május 11-én hatályba lépett és folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandó 32/B. § (3)–(4) bekezdéséből” {3410/2023. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [22]}. Erre tekintettel megállapítható, hogy az indítványozó által támadott Jpe1. és Jpe2., amely a jogegységi panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezte és a bíróságot új eljárásra utasította, önállóan nem támadható alkotmányjogi panasszal.

- [17] Az Alkotmánybíróság a kifejtettekre tekintettel a Jpe1. és Jpe2. kapcsán felvetett indítványi kérelmeket a felülvizsgálati ítélet elleni indítványként vette figyelembe és az indítványt eszerint bírálta el. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította azt, hogy a Jpe1. és Jpe2. kapcsán kifejtett indítványi kérelem tartalmilag megegyezik a felülvizsgálati döntés elleni indítványban foglaltakkal.
- [18] 4.3. Az Abtv. 27. §-a *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [19] 4.4. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt egyes követelményeknek.
- [20] Az indítvány pontosan megjelölte a támadott bírósági döntést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, az általa vélt alaptörvény-ellenességet.
- [21] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Alaptörvény C) cikke nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége {lásd például: 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [22] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben az indítványozó érdemi indokolást nem adott elő, ezért az indítvány ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja szerinti követelménynek.

- [23] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [24] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét illetően az indítvány a Jpe1-2. szerinti jogértelmezést és annak felülvizsgálati ítéletben történt alkalmazását vitatta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a tisztességes eljáráshoz való jog állított sérelmén keresztül valójában a támadott bírósági döntés, illetve az abban alkalmazott jogértelmezés törvényességi vizsgálatára irányul. Az indítványozó megalapozatlannak, tévesnek és jogellenesnek tartja az ügyében hozott kúriai döntést, vagyis – tartalmát tekintve – a Kúria jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.
- [25] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése – az eljárási jogi szabályokban foglaltak szerint – a jogalkalmazó feladata. A bíróságok döntése szükségszerűen érinti a peres felek perbe vitt jogait és jogos érdekét. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {lásd: 3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [26] 6. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 29. §-ára, valamint 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjára – megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, amely alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. december 17.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró